

KAN MAN REPARERA NYTTJANDERÄTTER?

Fredrik Öhrström (ohrstrom@viklauverk.com)

20 mars 2023

Bakgrund

Bra fråga! Vill man?

- ▶ hyresrätter - tapeter vs rördragning
- ▶ arrenden - visst gemensamt ansvar
- ▶ leasing av bilar - vill man inte reparera
- ▶ reparera programvara - se 26h§ UpphovsrättsL samt 26g§ om den inte avtalats bort

Vad är problemet?

Från en artikel i APNews: 11 states consider 'right to repair' for farming equipment

The tractor's manufacturer doesn't allow Wood to make certain fixes himself, and last spring his fertilizing operations were stalled for three days before the servicer arrived to add a few lines of missing computer code for \$950.

"That's where they have us over the barrel, it's more like we are renting it than buying it," said Wood, who spent \$300,000 on the used tractor.

Jesse Bedayne 2023 <https://apnews.com/article/farm-equipment-repairs-d5ea466725328d965a85a62130503d49>

Programvaran

Alla produkter innehåller programvara.

Programvaran kontrollerar produkten.

Vem kontrollerar programvaran?

Programvaran är låst

Programvaran är nuförtiden oftast låst. Enbart den som kontrollerar nycklarna kan ändra/uppdatera/reparera programvaran.

Men att ändra i programvaran är inte bara relevant för programvaran i sig.

Samma programvara används också för att godkänna nya reservdelar. Inte ett nytt fenomen.

Skrivare pratar med bläckpatronerna.

Apples mobiltelefoner godkänner bara sina egna fingeravtrycksläsare m.m.

USB-C mobiltelefonladdare?

Det finns legitima skäl till lås

Programvara som styr wifi/radio och vars beteende regleras av statlig reglering för hur mycket radioenergi som får skickas på vilka frekvenser.

Att din bilnyckel inte kan kopieras hur som helst.

Medicinsk utrustning.

Men för konsumentprodukter

Det immateriella har tagit kontrollen över det materiella.

Om du aldrig kommer att få kontroll över den produkt som du köpt, är det verkligen ett köp?

Varför ska vi bry oss?

Konsumtion av immaterialrätter existerar därför att vi insett att vi inte vill ge immaterialrättsinnehavarna för stor makt.

Nu har man genom tekniska lösningar kringgått den juridiska lösningen. Systemet är och kommer därför att bli mer och mer obalanserat om vi inte gör något.

Men hur ska vi lösa det?

Det finns ingen lagstiftning som är direkt tillämplig.

Vi har dock: konkurrensrätt samt skydd mot missbruk av dominerande ställning (KIA, Apple)

Vi har också: marknads- och konsumenträtt.

När får man kalla något ett köp?

Om en konsument köper en produkt, men produkten för all framtid kommer att kontrolleras av säljaren, ska man verkligen få kalla det för ett köp? Är detta ett vilseledande?

Krav på innehållsförteckning?

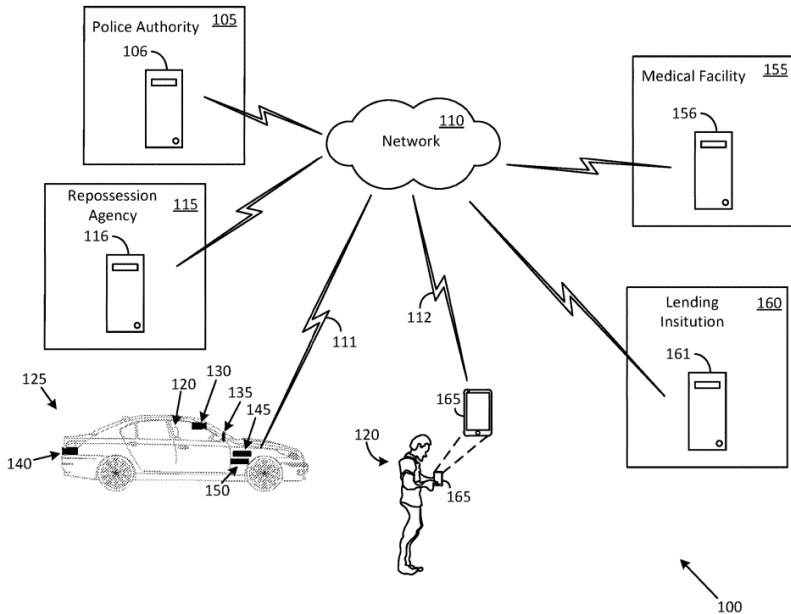
Vi har GDPR som kräver en innehållsförteckningar över hur dina personuppgifter används.

Behöver vi en lagstiftning som kräver innehållsförteckningar för hur din produkt kontrolleras och huruvida du kommer att få kontroll över den?

Krav på innehållsförteckning?

Tror ni inte att det behövs? Låt mig ge ett exempel...

Fords patentansökan US 2023/0055958

Bilen kör själv till kronofogden

[0047] In some other cases, the vehicle **125** can be an autonomous vehicle and the repossession system computer **150** may cooperate with the vehicle computer **145** to autonomously move the vehicle **125** from the premises of the owner **120** to a location such as, for example, the premises of the repossession agency **115**, the premises of the lending institution **160**, an impound pound, or any other pre-designated location. The address of such locations may be previously stored in a database of the repossession system computer **150**.

Bilen kör själv till kronofogden

Patentansökan beskriver inte hur och om bilen slutar låta sig fjärrstyras.

Vad händer när äganderättsförbehållet avslutas?

Har man bara en nyttjanderätt till sin bil trots att man köpt den?

Tack för uppmärksamheten!